

**Comuniune, divinitate și revelație - exegeză
teologică la Prologul Evangheliei după Ioan**

**Communion, Divinity and Revelation -
Theological Exegesis on the Prologue of John's
Gospel**

Conf. Dr. Sorin SABOU
Institutul Teologic Baptist din București
Grace College & Seminary, USA
Liberty University, USA

Abstract

The Prologue of Gospel of John is a dense theological text. The main figure of Logos is God's agent in his creation for bringing it in communion with him. The Logos is fully capable for this mission. His existence, his communion with God, his divinity, his instrumentality in bringing everything in existence are his assets with which he comes to dwell among his people. He is unique. The theological argument starts underlying the depth of Logos communion with God and ends as he, the only God close to the Father's heart, is making him fully known. True revelation is based on close communion.

Keywords: Prologue of the Gospel of John, Logos, communion, divinity, revelation

Începutul a tot ce există este prezentat din punctul de vedere al Logosului. El este personajul principal în toate. Portretul lui este construit subliniindu-se existența, comuniunea și natura sa.

Când au fost făcute toate lucrurile Logosul deja era acolo. „Începutul“ este doar pentru ceea ce a fost făcut, nu și pentru Logos; în ce-l privește pe el avem existență fără început. Modul de a-l numi de Logos este cu înțeles multiplu, ideile principale fiind cele ale revelației și puterii creatoare: îl face cunoscut pe Dumnezeu și este mijlocitorul a tot ce s-a făcut. Existența sa la momentul începutului îi dă statut de autoritate asupra a ce s-a făcut. El nu este doar un martor al începutului, ci este mijlocul prin care începutul a putut avea loc. Deosebirea față de relatarea din Geneza este că acolo începutul este descris din punctul de vedere al lui Dumnezeu care creează cerurile și pământul, pe când aici, deși tot Dumnezeu Tatăl este cel care le face pe toate, se subliniază mijlocirea Logosului. Avem aceleași evenimente, dar descrise cu accente diferite.

Această comuniune cu Dumnezeu este arătată în continuare. Comuniunea cu Dumnezeu este menționată atât pentru a se arăta caracterul personal al Logosului, cât și pentru a se arăta posibilitatea revelației depline; doar cineva din apropierea lui Dumnezeu Tatăl îl va putea face cunoscut pe deplin. De asemenea se poate avea în vedere și elementul statutului: cineva din comuniune cu Dumnezeu Tatăl a venit în lume.

Perspectivile existenței și comuniunii sunt completate cu cea a naturii Logosului. Modalitatea de descriere a Logosului este la potențial maxim având în vedere axioma

monoteismului. *Theos* (Dumnezeu) nearticulat este modul în care Logosul este distins de Tatăl arătându-se în același timp și calitatea sa de Dumnezeu. El nu este „un dumnezeu“, sau „divin“, ci el se împărtășește din plin și distinct în Dumnezeire putând fi descris ca Dumnezeu.

Aceste trei perspective esențiale sunt redată ca zidind una peste cealaltă. Termenul de la finalul fiecărei afirmații va fi termenul de început al următoarei: Logos - Logos, Dumnezeu - Dumnezeu. Această observație identifică limpede climaxul spre care s-a mers: Logosul ca Dumnezeu.

Acest Logos, și nu altul, este cel care era la început cu Dumnezeu. Stabilirea identității sale în acești termeni este esențială pentru argumentul ulterior al întregii Evanghelii.

Mijlocirea în privința facerii a tot ce există este ideea dezvoltată mai departe. Toate s-au făcut prin el, și din ceea ce s-a făcut nimic nu s-a făcut fără el. Totul prin Logos, și nimic fără Logos; aceasta este afirmația categorică de la acest punct.

Legătura dintre realitățile arătate în 1:1 și caracterul său de mijlocitor al tuturor lucrurilor este făcută prin conceptul principal pentru care este scrisă întreaga Evanghelie: viața. Pentru că el este cine este și pentru că prin el s-au făcut toate lucrurile, el are în el viața. De acest adevăr se leagă tema revelației în continuare. Viața din el era lumina oamenilor. Omenirea care se află în întuneric, în marea ei majoritate, nu au priceput lumina vieții care este în el. La acest punct deja se anunță dimensiunea tragică ce va fi regăsită și ulterior în Evanghelie pentru că deși Logosul întrupat a venit în lume, lumea nu l-a cunoscut, iar ai săi nu l-au primit.

În relatarea coborârii Luminii în lumea oamenilor avem menționat și un martor: Ioan Botezătorul. Rolul lui narativ este asemănător magilor și păstorilor din celelalte Evanghelii. Ele este trimis de Dumnezeu să depună mărturie despre Lumină.

Profilul narativ al Luminii poate fi schițat prin prisma a trei observații: a) venirea Luminii în lume este parte din tema judecății (3:19); pentru că oamenii iubesc întunericul nu vin la lumină, ei nu vor să li se vadă faptele și de aceea urăsc lumina, b) mărturisirea Luminii este parte din viața de ucenicie (cel care mă urmează va avea lumina vieții, 8:12), și c) cât timp aveți lumina, credeți în lumină ca să fiți fii ai luminii (12:35). Astfel, mărturisirea Luminii implică intrarea într-un conflict (tu mărturisești Lumina între oamenii care o urăsc), ea este parte din ucenicie și treptat devii ceea ce mărturisești, devii un fiu al luminii.

La venirea sa în lume Logosul este văzut ca lumina cea adevărată. Datorită acestui lucru au loc delimitări. Pentru că oamenii iubesc mai mult întunericul decât lumina nu vin la lumină ca să nu li se arate faptele care sunt rele, dar vor fi unii care îl vor accepta așa cum a fost el prezentat până acum în Prolog: existând dintotdeauna, în comuniune cu Dumnezeu Tatăl, Dumnezeu, Lumină. În fapt aceasta se va concretiza pe două planuri în viețile oamenilor: unul juridic, al înfierii, și celălalt moral, al regenerării.

Venirea Luminii este o venire la ai săi; aceasta însemnând, fie o venire în creația a cărui mijlocitor este, fie o venire la poporul său Israel. Pentru că a venit ca Lumină el

este respins. Iubirea întunericului duce la ura față de lumină. În acest fel, cei care-l resping, resping lumina vieții. Astfel, oamenii aceștia nu știu unde merg și adesea se împiedică pe drumul lor. Deși Lumina luminează pe orice om nu toți primesc/acceptă Lumina.

Dar sunt și oameni care o acceptă. Această primire a Luminii aduce modificări de statut și de caracter. Aceste modificări sunt descrise după tiparul nașterii din fecioară a lui Isus Cristos care apare în celelalte Evanghelii. Ei nu sunt născuți din părinți umani, ci din Dumnezeu. Nașterea din Dumnezeu este un rezultat al lucrării Duhului. Această lucrare ne este descrisă succint în cap. 3 și în cap. 16. Nașterea de sus/din nou/din Duh vine ca urmare a lucrării de procuror a Duhului prin care acesta dovedește lumea vinovată în privința păcatelor ei, în privința dreptății (relație cu Dumnezeu ruptă și viață stricată), și în privința judecării (atât cea prezentă datorită respingerii Luminii, cât și cea viitoare). Cei ce primesc Lumina primesc dreptul/autoritatea de a fi copiii ai lui Dumnezeu (înfierare în familia sa), și experimentează schimbarea vieții.

În acest fel argumentul Prologului se focalizează arătându-ne ținta urmărită: întemeierea unei relații trainice între Dumnezeu și oameni.

Intrarea Logosului între oameni este descrisă în termenii unei schimbări de stare majoră: asumarea trupului/cărnii. Existența în trup este noul mod de a fi al Logosului. Această schimbare de condiție este extraordinară. Viața în trup este descrisă ca o ridicare/întindere/așezare a unui cort în vecinătate. Avem o

descriere similară în 2 Cor. 5 despre starea noastră, dar la momentul morții („când se desface casa cortului nostru pământesc“). Această vedere a situației face trimitere într-o varietate de direcții. Pe de o parte se are în vedere caracterul de călător nomad care își așează cortul din loc în loc, iar pe de altă parte este un ecou al așezării Cortului întâlnirii după ieșirea din Egipt. În acel loc au putut vedea israeliții slava lui Dumnezeu coborându-se. Astfel, 1.14 este un text cu nuanță polemică întrucât arată o schimbare de tabernacol: cortul în care vedem slava divină este Cuvântul întrupat. El este unic. Termenul *monogenes* subliniază acest fapt; din partea Tatălui el este singur de acest fel. Același lucru se va arăta în 3.16: „... a dat pe singurul său Fiu“.

Locuirea lui printre noi a fost plină de har și de adevăr. Tematica harului nu este dezvoltată dincolo de Prologul Evangheliei. De aceea, dincolo de aspectul abundenței harului și al contrastului cu Legea dată prin Moise nu putem avansa prea mult în înțelegerea elementelor specifice ale acestuia în această Evanghelie. În schimb tema adevărului este o temă dezvoltată pe larg și care rămâne cu un orizont deschis în urma întrebării retorice pusă de Pilat în 18.38: „Ce este adevărul?“ Martorii oculari au văzut despre adevăr în viața Cuvântului întrupat următoarea învățătură: omul care trăiește după adevăr va veni la lumină, adevărații închinători sunt doar aceia care se închină Tatălui în Duh și în adevăr, adevărul odată cunoscut aduce eliberare, Fiul lui Dumnezeu este adevărul, lucrarea lui o continuă Duhul adevărului, iar sfințenia ucenicilor este posibilă prin adevăr. Venirea în lume a Fiului lui Dumnezeu a fost pentru a depune mărturie cu privire la adevăr.

Prologul ajunge la final dezvoltându-se o temă enunțată la început: cea a comuniunii. Datorită unei comuniuni unice Fiul poate să-l facă de cunoscut pe Tatăl. Acest fapt este prezentat prin contrast cu revelația primită de Moise: Legea. Prin cel care este la sânul Tatălui ne-au venit harul și adevărul. Descrierea Logosului întrupat este prezentată diferit de manuscrisele existente. Cel mai probabil citarea bună este cea potrivit căruia Logosul este prezentat ca fiind „Singurul Dumnezeu“. Astfel, sunt împletite din nou, ca la începutul Prologului, temele comuniunii și divinității pe baza cărora se subliniază calitatea revelației.

Bibliografie

- Barclay, William. “Great Themes of the New Testament—John 1,1–14.” *ExpTim* 70 (1958) 78–82; (1959) 114–17.
- Barrett, Charles Kingsley, “The Prologue of St. John’s Gospel.” In his *New Testament Essays*. London: S. P. C. K., 1972, 27–48.
- Cranfield, C. E. B.. “John 1:14: ‘became.’” *ExpTim* 93 (1982): 215.
- Culpepper, R. Alan. “The Pivot of John’s Prologue.” *NTS* 27 (1980) 1–31.
- Deeks, David. “The Prologue of St. John’s Gospel.” *BTB* 6 (1976) 62–78.
- Dodd, Charles Harold. “The Prologue to the Fourth Gospel and Christian Worship.” In *Studies in the Fourth Gospel*, ed. F. L. Cross. London: A. R. Mowbray, 1957, 9–22.
- Garvie, Alfred E.. “The Prologue to the Fourth Gospel and the Evangelist’s Theological Reflexions.” *Expositor*, 8th ser., 10 (1915) 163–72.